

Kanker van de maag is chirurgisch waargenomen; dat gezwollen van de maag niet zeldzaam zijn, daarvoor spreekt het feit, dat in 1917 13 maal maagsap werd opgezonden, als ondersteuning van de klinische diagnose Ca. Ventriculi; daarbij werd 7 maal geen vrij zoutzuur aangetoond, terwijl 5 maal daarbij melkzuur in groote hoeveelheden aanwezig was. Lijkopeningsmateriaal daarvan heb ik echter niet in handen gekregen. Daartegenover staat, dat in 3 jaar tijds de diagnose leverkanker nimmer is gesteld, terwijl andere aandoeningen van dit orgaan (lues, absces, cirrhose) wel zijn waargenomen.

Ik geloof dan ook niet, dat HOFFMANN's slotsom betreffende de groote zeldzaamheid der kwaadaardige gezwollen onder den 30sten breedtegraad, *in haar algemeenheid* zonder meer kan worden aanvaard.

Ten volle deel ik dan ook DE LANGEN's meening, dat ook in de tropen het kankeronderzoek ter hand dient te worden genomen; met de wijze echter, waarop hij voorstelt dit te doen, kan ik mij niet vereenigen. Ten eerste komt het mij voor, dat, helaas, voor de onderzoekers in Nederland nog studiemateriaal te over is, maar verder meen ik, dat de studie der kwaadaardige gezwollen, vooral ook bij die groote bevolking in dit reusachtige gebied, een rustige toewijding en concentratie van minstens eenige jaren, liefst van aldaar gevestigden, vordert. Van „studiereizen” kan ik in deze, zooals zoo dikwijls, geen heil verwachten.

Amsterdam, 8 Juli 1921.

N. WATERMAN.

UITGEZETTE BLOEDVAATJES OP DEN BORSTWAND.

Naar aanleiding van hetgeen H. KOCH over bovengenoemd onderwerp schrijft, deelt F. A. SCHALY mede, dat hij dit verschijnsel ook meermalen gezien heeft en noemt een verhandeling hierover van prof. CH. MIRALLIE, te Nantes, in 1915 verschenen.

Ongetwijfeld bedoelen beiden collegae het verschijnsel, dat in 1885 door SAHLI het eerst beschreven is, als een „Gefäßkranz”, die veel voorkomt en geen pathologische beteekenis zou hebben; dit dus in tegenstelling met de opvatting van MIRALLIE.

Aan een verklaring waagt SAHLI zich slechts met voorbehoud. Men leze hierover in zijn *Klinische Untersuchungsmethoden*, I. Band, onder Collateral-kreisläufe in der Haut.

Dat het verschijnsel veel zou voorkomen, zal wel betrekkelijk bedoeld zijn.

Grootegast, 10 Juli 1921.

J. SUNIER.

PROPAEDEUTISCHE STUDIE.

Eenige leden der Groningsche faculteit van Wis- en Natuurkunde hebben aanstoot genomen aan hetgeen ik in mijn openingsrede bij de algemeene vergadering onzer Maatschappij heb gesproken over de studie vóór het propaedeutisch en eerste natuurkundig examen onder het oude, nu vervangen Academische Statuut. Alsof hetgeen ik heb gezegd meer bijzonder sloeg op Groningsche toestanden. Daarvan is natuurlijk geen sprake. Mijn opmerkingen golden het geheele land en het geheele tijdperk, waarin beide genoemde examina volgens de Hooger Onderwijswet van 1876 werden afgenomen. Wat Groningen betreft, was de verhouding tusschen de philosophische en de medische faculteit in deze zaak — vooral in de laatste jaren — goed, wellicht beter dan elders. In den laatsten tijd kon het propaedeutisch examen meestal in één jaar worden afgelegd. Bovendien mag de medische faculteit zich verheugen, dat thans na de afkondiging van het nieuwe Academisch Statuut, in zake het onderwijs vóór het eerste gedeelte van het nieuwe candidaats-examen met de philosophische faculteit een regeling is getroffen, die den jongen student in staat stelt, tegelijk met de studie der physiologie en anatomie van den mensch, inzicht te ontvangen in celstructuur en erfelijkheidsleer en in die deelen der physica en organische chemie, met welke hij bij zijn verdere studie in nauwereaanraking komt.

Groningen, 8 Juli 1921.

G. C. NIJHOFF.